

Odpis.

NACZELNE DOWÓDZTWO W.P.

Biuro Prezydjalne

/Sztab Generalny/
Ew/5 Nr. 13804/11.

P o u f n e .

KOMUNIKAT INFORMACYJNY
z dn. 25 października 1919 r.

PÓŁNOCNO-ZACHODNIA ARMJA ROSYJSKA GEN. JUDENICZA

R y s h i s t o r y c z n y p o w s t a n i a a r m i i

We wrześniu 1918 r. z inicjatywy Naczelnego Dwtwa wojsk niem. które widząc dezorganizację własnej armji, pragnęło osłonić dwa tyły na wypadek odwrotu z zajętych nad Bałtykiem terenów, powstały ochotnicze oddziały rosyjskie pod dwtwem pułk. Neffa. Wskutek szybkiej dezorganizacji armji nie-liczkiej i ofensywy bolszewickiej na Narwę i Psków, oddziały te w listopadzie 1918 r. zostały rozbite przez bolszewików i zmuszone do ucieczki w różnych kierunkach. Część tych oddziałów, która znalazła się na terytorjum Estonji stworzyła pod dwtwem pułk. Dzierożyńskiego /polaka/ oddziały partyzanckie, podległe i utrzymywane przez rząd estoński.

Na wiosnę 1919 r. admirał Kołczak mianował gen. Judenicza w Helsingforsie głównodowodzącym wszystkimi wojskami w północno-zachodnich obszarach b. Rosji. Za pośrednictwem Anglii gen. Judenicz spowodował, że oddziały rosyjskie liczące ca 4000 ludzi, zebrane zostały na jednym odcinku frontu i zawarta została z rządem estońskim umowa, mocą której oddziały rosyjskie mogły podjąć samodzielnie ofensywę przeciw bolszewikom i w razie zdobycia terytorjów poza granicami Estonji - terytorja ta uznana zostanie, jako należące do Rosji, a armja przestanie być zależną od Estonji.

Rząd estoński czynił pewne trudności w dalszem formowaniu oddziałów rosyjskich, gdyż nie miał żadnej gwarancji, że Rosja nie wystąpi z czasem przeciw niepodległości Estonji.

Po zdobyciu przez wojska rosyjskie w maju 1919 r. Pskowa, Jamburga etc. wzrosły one do 15.000 ludzi, przeszły pod dwtwo gen. Rodzianki i rozpoczęły konieczną reorganizację, otrzymując nazwę północno-zachodniego korpusu. Broni, amunicji, wyekwipowania i żywności dostarczała Anglja, jednak w niedostatecznej ilości, tak że braki jak również brak pieniędzy silnie dawały się odczuwać, zwłaszcza, że armja rosła liczebnie i w lipcu dosięgała już do 30.000 ludzi. Materiał ludzki w znacznej części byli to powracający z niewoli nie-liczkiej jeńcy, oraz uciekinierzy z Rosji bolszewickiej.

W sierpniu br. gen. Judenicz przeniósł się z Helsingforsu do Rewla i objął osobiście dwtwo Korpusu, przemianowując go na północno-zachodnią ochotniczą armję rosyjską.

W tym czasie z powodu niewypłacania żołdu i braków w wyekwipowaniu i wyżywieniu szerzyła się w wojsku demoralizacja, powodując dezercję, która w czasie zajęcia 26.8.19 przez bolszewików Jamburga i Pskowa dosięgała 10.000 ludzi.

Inna część formacji rosyjskich, rozbitych w listopadzie 1918 r. uciekła do Libawy i tam pod dwtwem ks. Lievena zorganizowała się w karne i dobrze zaopatrzone przez Niemców w pieniądze, uzbrojenie i wyekwipowanie, oddziały rosyjskie, liczące w lipcu 1919 r. 6000 ludzi.

Jawna zależność tych oddziałów od Niemców spowodowała, że Anglicy przetransportowali je do Rewla, przyczem zostały one wcielone do armji Judenicza. Po usunięciu oddziałów ks. Lievena, Niemcy zorganizowali znowuż w Mitawie oddział rosyjski pod dwtwem pułk. Bermona, pozostający w ścisłej łączności z von der Goltzem.

Dobra sytuacja materialna oddziałów formowanych przez Niemców w przeciwieństwie do niedostatku oddziałów, zaopatrywanych przez Anglików - wytworzyła wśród żołnierzy i oficerów rosyjskiej armji północno-zachodniej nastroj przychylny dla Niemców, a niechętny dla Anglii i koalicji.

2. Stan obecny .

Organizacja i Ordre de Bataille

Gen.piech. Judenicz oficjalnie posiada nazwę ddcy frontu półn.zach. i rezyduje w Narwie. Poddległe mu wojsko dzieli się na 2 bezpośrednie zależne od niego grupy:

- 1/ armię północno-zach. pod dwtwem gen.por.Rodzianki i
 - 2/ 2-gi korpus pod dwtwem gen.por.Arseniewa
- Armia gen.por.Rodzianki składa się z 1.Korpusu oraz samodzielnej 1.Dywizji gen.ppor.Dzierożyńskiego.

1.Korpus ma trzy dywizje /2, 3 i 4/ - razem 10 pułków strzel.oraz jeden konny jegierski pułk.
1.dywizja gen.Dzierożyńskiego ma 4 pułki.
11.Korpus składa się z 5.dywizji oraz jednej samodzielnej brygady i razem ma 13 pułków piechoty. Ordre de Bataille tego Korpusu narazie brak.

Szczegóły ordre de bataille 1.Korp. oraz nazwiska ddców i organizacja sztabów podane są na załączonych do niniejszego komunikatu szematach.

Wg. oficjalnych danych armia gen.Judenicza składa się z 3 korpusów, należy zatem przypuszczać, że albo 11.Korpus rozrósł się w armię i stworzył 11.Korp., albo też 1.dyw.gen.Dzierożyńskiego została przeformowana w Korpus.

Szczegółów organizacji i ordre de bataille artylerji i wojsk technicznych narazie niema. Wiadomo tylko, że gen.Judenicz na 72 działa/ w czem 32 lekkie angielskie/, 400 K.M.6 tanków ang., 2 panc.automobile, 4 pancerne pociągi i 6 aeroplanów /2 niemieckie i 4 angielskie/.

3. Stan liczebny .

Ogółem armia gen.Judenicza wraz ze wszystkimi sztabami i urządzeniami tyłowymi liczyła przed miesiącem ca 52,000 ludzi. Z tej liczby na froncie znajdowało się w tym czasie zaledwie ok: 14000 bagn. i 350 - 400 szab. el.

Straty armji w zabitych, rannych i umarłych z powodu chorób wynoszą według źródeł oficjalnych od 13 maja do października 250 oficerów i 4000 żołnierzy.

4. Stan moralny .

Powodem tak małego % wojska na froncie /ok.27%/ jest b.słaby stan moralny całej armji.

Korpus oficerski jest zupełnie zdemoralizowany, niezdolny do utrzymania ducha w wojsku. Oficerowie uchylają się jak mogą od służby frontowej i dlatego na tyłach jest ich b. dużo, podczas gdy na froncie brakuje oficerów. Między starszą panują silne antagonizmy, grożące wybuchami konfliktów wewnętrznych. Bardzo silny antagonizm istnieje między gen.Judeniczem, a gen.Dzierożyńskim, przyczem ten ostatni cieszy się zaufaniem znacznej części oficerów i żołnierzy, podczas gdy gen.Judenicza uważają powszechnie za narzuconego zgóry intruza.

Skutkiem takiego stanu moralnego wojska jego wartość bojowa jest b. niska /jedynie 1.Korpus gen.Pahlana przedstawia większą wartość/ i dlatego zdrady i przechodzenia na stronę wroga są na porządku dziennym.

5. Wyekwipowanie i uzbrojenie .

Obecnie wyekwipowanie i uzbrojenie jest prawdopodobnie zupełnie wystarczające, gdyż w ostatnich tygodniach miało nadejść kilka transportów, a przed miesiącem stan armji pod tym względem nie był już najgorszy.

Uzbrojenie: karabiny, działa, amunicję, tanki etc. oraz wszelkie przedmioty wyekwipowania i środki techniczne, jak automobile itp.dostarcza Judeniczowi Anglja.

6. Zaprowiantowanie :

Znacznie gorzej przedstawia się sprawa zaprowiantowania, które naogół jest b.złe. Pomoc angielska pod tym względem

jest utrudniona i zupełnie niedostateczna. Oddziały pozostawione są same sobie i nie mają regularnej dostawy. Jest to również jednym z powodów niskiego stanu moralnego wojska.

7. Sytuacja na froncie.

Armja gen. Judenicza prowadzi od paru tygodni i jak dotąd pomyślnie ofensywę na Piotrogród. Ponieważ akcja bojowa jest w toku, nie można ustalić stałej linii, gdyż jej niema, a poszczególne miejscowości przechodzą z rąk do rąk.

W dn. 22 b.m. walki toczyły się na linii od Zatoki Pińskiej na wschód od Nowosielja - Krasnego Sioła i Pawłowska - w kierunku st. kolei Mikołajewskiej Tosno, gdzie w tym dniu wojska Judenicza wysadziły w powietrze most kolejowy. Dalej walki toczą się na pół-zachód w kierunku do linii kolejowej Petrograd-Psków-koło Ługi, która być może jest już w rękach Judenicza, następnie wzdłuż linii kolejowej w kierunku Pskowa, przyczem st. kolejowa Biełyje Strugi i Toroszyńno są w rękach Judenicza.

Prawe skrzydło Judenicza opiera się o jezioro Pskowskie.

Psków jest w rękach bolszewików, przyczem ci ostatni próbują sforsować wojska Judenicza w kierunku Gdowa, aby wdrzeć się im na tyły.

Jednocześnie z tym samym zamiarem bolszewicy atakują silnie wojska estońskie od strony Krasnej Górki i Pskowa.

8. Ocena sytuacji.

Sytuacja wojsk Judenicza na froncie jest w obecnej chwili bardzo dobrą. Od strony południowo-zachodniej podsunęły się one pod Petrograd na odległość kilkunastu klm. zaledwie.

Celem łatwiejszego zdobycia miasta, Judenicz ma zamiar okrążyć Petrograd, co też jakdotąd pomyślnie uskutecznia, przeciągający już najważniejszą linię kolejową od Moskwy /koło st. Tosno/

Ofensywa Judenicza wspomagana jest przez okręty angielskie które bombardują Kronsztadt.

Jakie są przyczyny powodzenia Judenicza? Armja jego, choć liczy wprawdzie przeszło 50,000 ludzi, jednak na froncie nie jest liczną i wynosi ona 14,000 bagn. i szabel. Stan moralny jej jest niski.

Jedyną podniętą do walki jest to, że Anglicy zagrozili jakoby wstrzymaniem dostawy wyekwipowania i uzbrojenia w razie niepowodzeń.

Prawdopodobnie po ostatnich zwycięstwach duch armji musiał się podnieść. Zasadniczą przyczyną wielkiego powodzenia Judenicza jest prawdopodobnie osłabienie frontu ze strony bolsz. z powodu przerzucenia części wojsk na front denikinowski i polski.

Przeciwko Judeniczowi operowały do niedawna 6., 2., 10 dyw. strzel. oraz koło Pskowa 11. dyw. piech.

11 Dyw. piech. już w początku b.m. przerzuconą została na front denikinowski /meldunek o przejeździe sztabu 6. dyw. z północy przez Smoleńsk w kierunku południowym/

Zadnych wiadomości natomiast niema, aby bolszewicy przerzucili jakie oddziały na front judeniczowski. Jeżeli więc 4. dyw. na tym froncie zebrani ostatnie 2, a choćby jedna dyw., nic więc dziwnego, że bolszewicy nie mogli wytrzymać naporu dobrze uzbrojonych wojsk Judenicza, wspartych ang. tankami i artylerją okrętową.

Za zgodność odpisu:

